

KAPTAN HEYAMOLA • ÖZCAN ONUR

HERKESE RESİM

Retrospektif sergi projesi için sunum dosyası

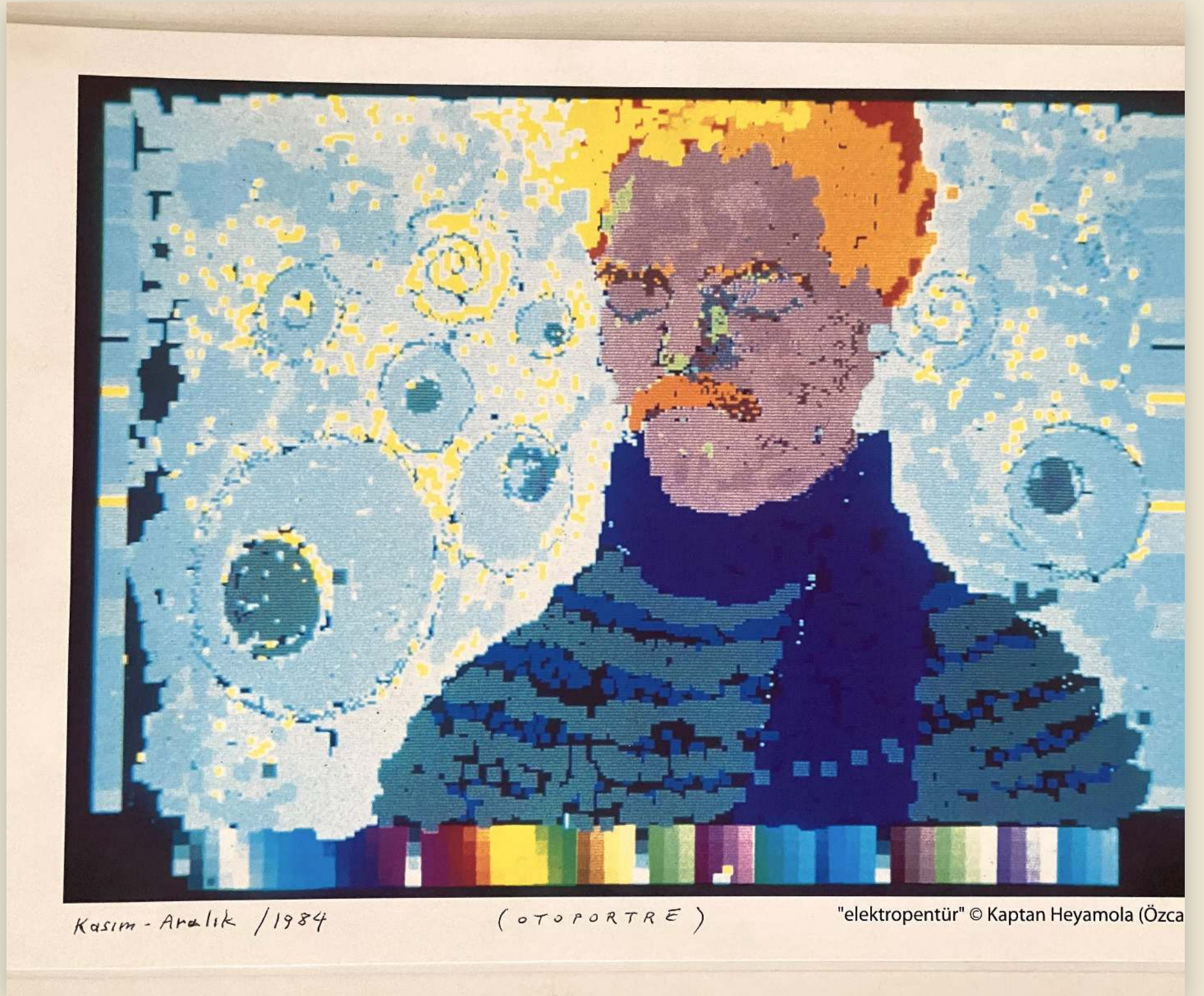
Elektropentür

"Üretimde, yönetimde ve eğitimde her geçen gün biraz daha fazla kompüterize olan bir dünyada resim sanatının da bu büyük potansiyelden yararlanması kaçınılmazdır."

KAPTAN HEYAMOLA · BİLGİSAYAR DERGİSİ · MAYIS 1988

Bilgisayarların resim sanatında kullanılmasına duyduğu ilgi 1970'te başladı. Uygulamalı çalışmalarına 1985'te Paris'te, yeni bir bilgisayar imal eden Fransız firmasının makinesi Computer De Grafe ile girişti. Elektron bazı üzerine kurulduğu için yapıtlarına "elektronik pentür" — kısaca **elektropentür** — adını verdi.

Bu yapıtlar ilkin Mart 1986'da Paris'te 2. Enternasyonal Parigraph Fuarı'nda, aynı yıl İstanbul'da Destek Sanat Galerisi'nde, 1987'de yine Paris'te Grand Palais'de sergilendi. Dönemin basını onu "ülkümüzde elektropentürü ilk kez gerçekleştiren kişi" olarak kaydetti.

OTOPORTRE · KASIM-ARALIK 1984 · COMPUTER DE GRAFE, PARİS

BELGENİN ASLI DİJİTAL ARŞİVDE

"Uzay Çağının Resmi: Elektropentür" · Bilgisayar dergisi · Sayı 85 · Mayıs 1988 · 3 sayfa
Sanatçı arşivindeki kupür, yüksek çözünürlükte: herkeseresim.tr/s/2

TARAYIN

Işık hızıyla üretmek

"Işık hızıyla üretmek, milyonlarca renk içeren paletlerle çalışmak yanında üç boyutlu ve hareketli resimler yaratmak da olası."

1988 – BUGÜNÜN DİJİTAL SANATININ OTUZ SEKİZ YIL ÖNCEKİ TARİFİ

Elektropentürün üretim safhasında ekranda işlenen kompozisyonlar önce yalnızca ışıktan oluşur. Işıktan oluşan resim, bilgisayarın belleğinde veya disketlerde manyetik bir kayıtle maddeleşir; yapıt, özgünlüğünden hiçbir değer yitirmeden çoğalabilir.

Monitördeki kırmızı, yeşil ve mavi ışık demetlerini ayırtırmak, bunlardan milyonlarca nüansta renk elde etmek ve bu renkleri geleneksel araçlarla çalışan bir sanatçının rahatlığı ve özgürlüğü içinde kullanmak — 1986'da İstanbul, ekran karşısında resimle böyle tanıştı.

KOZMİK KOMPOZİSYON • İMZA: CAP.H. '86 • SERGİLER YILININ İŞİ

İmaj bankaları

"Gelecekteki insanların sanatsal yapıtlara ulaşma, sahip olma ve onlardan yararlanma biçimleri bizlerden çok farklı olacaktır."

1988 – İNTERNETTEN YILLAR ÖNCE

"Ş u disketin içerisinde üç tablo bulunuyor. Benim burada yaptığım bir resmin anında New York'a veya Tokyo'ya gönderilmesi mümkündür. Modemler ve telefon hatlarıyla, uydu kanalıyla, atölyede üretilen estetik değerler özgünlüğünden hiçbir şey yitirmeden çok geniş kitlelere ulaşabilir."

Aynı söyleşide bir okul hayali de vardır: "Bodrum'daki atölyemi bir okul haline dönüştürmek istiyorum. Yirmi genç insanı hem klasik eğitimden geçirerek hem de bilgisayarla çalışmayı öğretmek istiyorum." Sanatçının 1988'de tarif ettiği dünya, bugün yaşadığımız dünyadır.

1492 • İMZA: CAP.H. • 1992 – KEŞFİN 500. YILINDA: EKRAN DA BİR YENİ DÜNYADIR

Dünya adlı gezegende devrimci bir çağ yaşıyor.
Genişlik ve derinliğine, ekonomik, politik, sosyal, kültürel...
Her yönde, her alanda.
Elbette görsel sanatlar da bu özellikten payını alacaktır.
Çağdaş bilimler ve teknolojinin sağladığı bazı olanaklar
resim sanatına yeni bir boyut getirmekte.
Kısa zamanda bütün yeryüzünü kuşatacak
yepyeni bir akım doğmak üzere.

"Kaptan HEYAMOLA"

*Soğuk damgalı davetiye kartından; metin birebir korunmuştur. Kartın arka yüzündeki dönem biyografisi,
"Computer De Grafe'ı resim yapmak amacıyla kullanan ilk ressam" kaydını düşer. Kırk yıl sonra, aynı
çağrı: İstanbul, 2027.*

BELGENİN ASLI DİJİTAL ARŞİVDE

İstanbul sergi davetiyesi · soğuk damgalı kart, önü ve arkası · 1980'ler

Damga detayıyla, yüksek çözünürlükte: herkeseresim.tr/s/5

TARAYIN

"Ressam Kaptan Heyamola paletini bıraktı ve resimlerini bilgisayar ekranında çizmeye başladı; resmin 'asılları'na, kitap ve plak gibi herkesin sahip olacağını söyleyen Kaptan Heyamola 'elektropentür' resmiyle ilgili görüşlerini açıklıyor."

GAZETENİN SUNUŞ SPOTU

Yapıt — gerekirse — özgünlüğünden hiçbir değer yitirmeden bir, bin veya milyonlarca olabilir. Bu, kopya veya röprodüksiyon değildir. "Bir" ile "sonsuz" arasında, her sayıda eşdeğerlilik taşıyan bir **mütiprodüksiyon**dur.

Yakın bir gelecekte kitap ve plak endüstrilerine koştur biçimde, elektropentür ustalarının yapıtlarının **imaj bankalarında** toplanıp üretilmeleri evresine geçilecektir.

Ve bir ülke vizyonu: "Sosyal ve ekonomik destek gördüğü takdirde — sadece birkaç yıllık bir süre içinde bile — Türkiye'nin, resim endüstrisini geliştirmiş, dünyanın dört bir yöresine resim ihraç eden, birçok değerli ressamıyla en büyük sanat arenalarında boy ölçüşebilen bir ülke haline gelmemesi için hiçbir nedenin bulunmadığı kanısındayım."

1988'de "mütiprodüksiyon" denilen şey, bugün dijital sanatın "edition" kavramıdır. Sözü otuz sekiz yıl sonra piyasa doğruladı.

BELGENİN ASLI DİJİTAL ARŞİVDE

"Ressam, paleti atıyor mu?" · Cumhuriyet Bilim-Teknik · Sayı 50 · 13 Şubat 1988 · sanatçının el yazısı tarih notuyla

Kupürün aslı, yüksek çözünürlükte: herkeseresim.tr/s/6

TARAYIN

"Paletini uzun yıllardır bir kenara koyarak resmini elektronik ortama taşıyan Özcan Onur'a göre yeni bir dönem başladı."

GAZETENİN SUNUŞU — YAZIYI BİZZAT SANATÇI KALEME ALDI; ARA BAŞLIĞI: "PAYLAŞMAK MUTLULUKTUR!"

İnsanlar, Shakespeare'in Hamlet'ine, Mozart'ın bir konçertosuna, Hayyam'ın bir şiirine sahip olmayı istemeyecek kadar akıllıdılar... Elektronik beyinlerin, sanatçının o dağ gibi yüreği ve yaratıcı zekâsıyla bütünleşmesinden doğacak şimşekler, toplumların en yoksul kesimlerine bile aydınlık ve umut, sağanak halinde yağmurlar getirecektir.

Herkese ekmek, herkese su,
herkese ilaç, herkese kitap misali:

HERKESE RESİM

ELEKTROPENTÜR'ÜN PAROLASI — 1996'DA BASILDI; BU DOSYAYA ADINI VERDİ

Aynı yazının yan sütununda sanatçı kendini şöyle takdim eder: "Samanyolu galaksisinin, güneş sisteminin, Dünya isimli gezegeninin, Anadolu yarımadasının Samsun ilinin Kavak ilçesinde insan formuna dönüşmüş..." — kozmik ölçek, onun doğal ölçeğidir.

BELGENİN ASLI DİJİTAL ARŞİVDE

"Resimde elektronik boyut" · Cumhuriyet Bilim-Teknik · Sayı 486 · Temmuz 1996 · sanatçının el yazısı
kaynak notuyla

Kupürün aslı, yüksek çözünürlükte: herkeseresim.tr/s/7

TARAYIN

1850'de 1 milyar.
2000'de 6 milyar.
İnsan budur.

Başka bir DÜNYADA,
başka bir TEKNOLOJİYLE,
başka bir İFADE ARACI.

BU, ELEKTRONİK RESİMDİR.

«1 milliard en 1850 / 6 milliards en 2000 / c'est l'homme — sur une autre TERRE, avec une autre TECHNOLOGIE, un autre moyen d'EXPRESSION: c'est la PEINTURE ELECTRONIQUE.» — Broşürün üzerine sanatçının kendi eliyle düştüğü hesap ve bildiri; yanında el ve elektronik kalem çizimi, altında imzası: cap. heyamola.

Broşür, sanatçıyı şöyle tanıtır: "Ressam, heykeltıraş, deniz adamı. 1939 Türkiye doğumlu. 1957-1962 İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi. 1969'dan beri profesyonel denizci. Başlıca ilgi alanları: sibernetik, biyonik ve uzay araştırmaları." Stand bellidir: Kat 4, A Bölgesi, Stand 146-147 — De Grafe.

BELGENİN ASLI DİJİTAL ARŞİVDE

«Peinture Electronique» broşürü · II. Parigraph, CNIT Paris · Mart 1986 · sanatçının el çizimi ve el yazısıyla

Broşürün aslı, yüksek çözünürlükte: herkeseresim.tr/s/8

TARAYIN

Sanatçının çalışması üç hedefe yönelir:

GRAND PALAIS BROŞÜRÜNDEN — SARI KÂĞIDA BASILI, FRANSIZCA

- 1 — Bilgisayarı, geleneksel araçlar kadar tam bir özgürlükle kullanmak.
- 2 — Resim üretimini endüstriyelletmek.
- 3 — Resimle elde edilen estetik değerleri demokratikleştirmek.

«Yakın gelecekte resmin evrimi, ona müzik ve edebiyatınkine benzer bir boyut kazandıracak. Dünyanın en ünlü ressamlarının elektronik resimleri, özgün değerlerinden hiçbir şey yitirmeden bütün dünyayı dolaşacak.»

HEUREUX DE PARTAGER! — *Paylaşmaktan mutluyuz!*

Not: 1987 broşürü Parigraph katılımını "1985" olarak anar; dönemin kupürleri ve 1986 broşürünün kendisi Mart 1986'yı belgeler. Bu dosyada standart Mart 1986'dır.

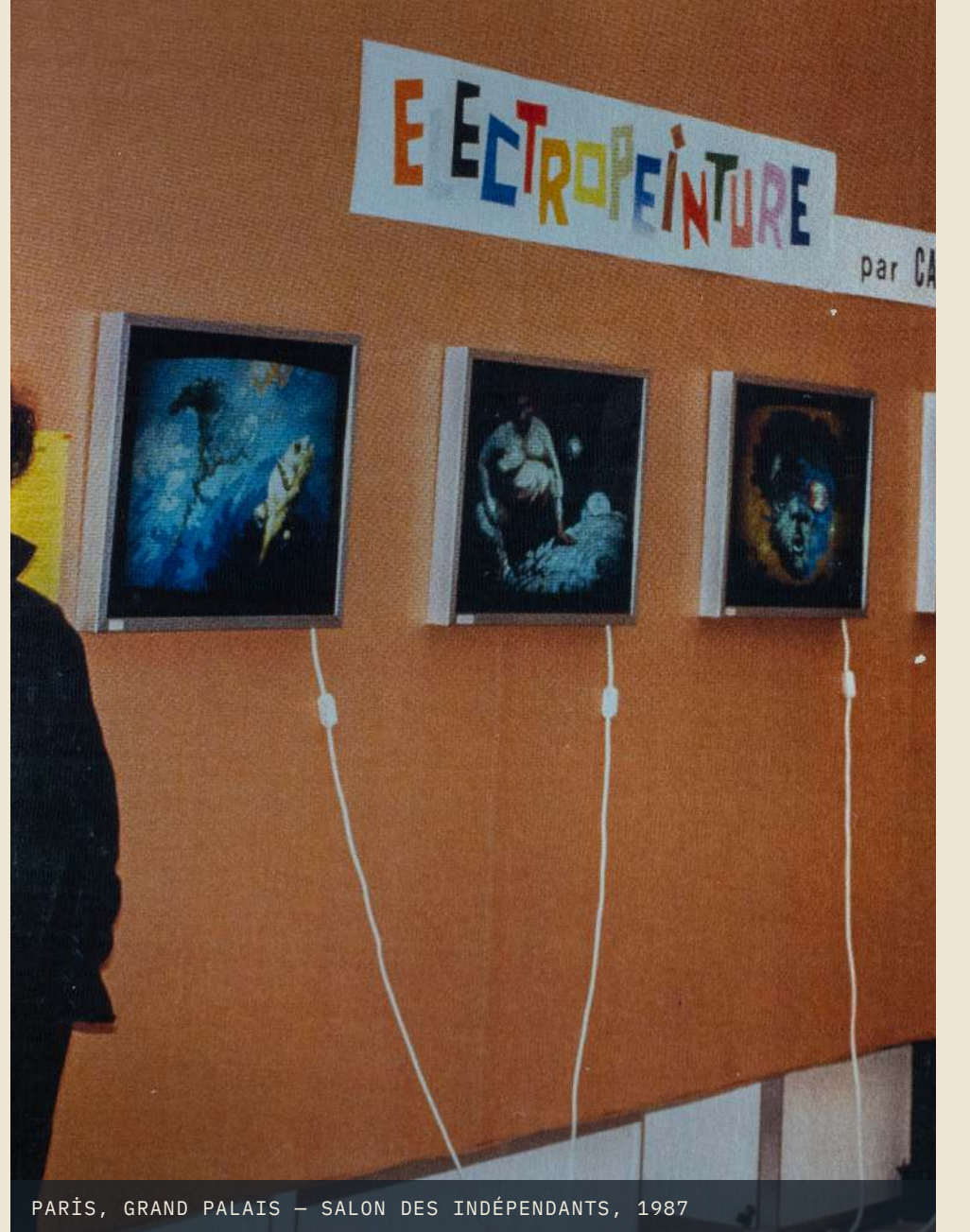
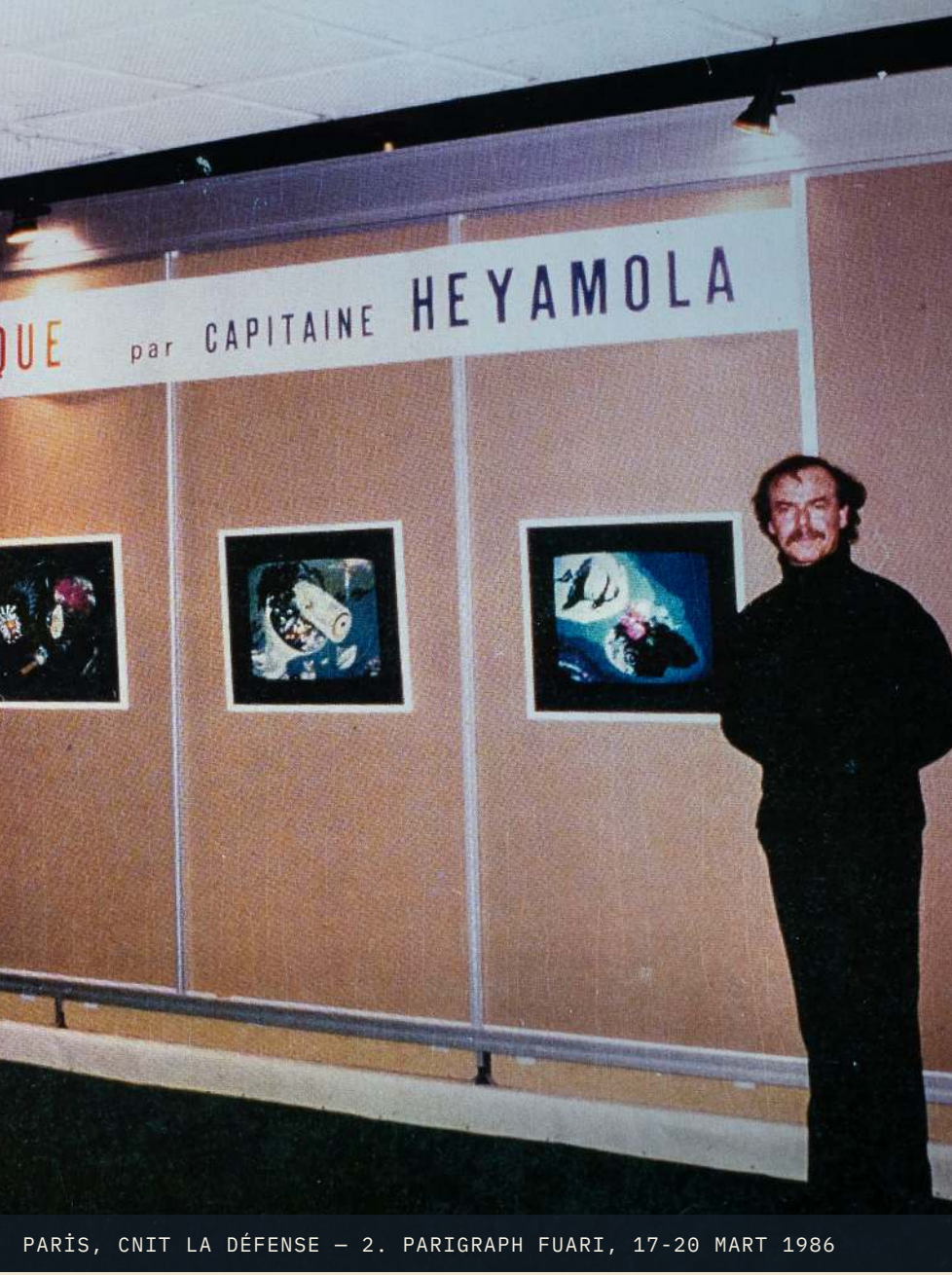
BELGENİN ASLI DİJİTAL ARŞİVDE

«Electropeinture» broşürü • Grand Palais, Salon des Indépendants • 1987

Broşürün aslı, yüksek çözünürlükte: herkeseresim.tr/s/9

TARAYIN

Ülkemizde sanat çevresini ilk kez Dijital Sanat'la tanıştıran,
dostum **Kaptan Heyamola Özcan Onur**'dur.

*"Söylemi; bu yeni teknik altyapının, tüm sanat alanında devrimci bir nitelik taşıdığı idi. [...] görülmemiş
ölçekte sanat yaygınlaştıracığından ve bunun yeni bir sanat akımı haline geleceğinden bahsetmişti.
Öngörüsü ve aktardığı bilgiler doğru çıktı."*

GÜLTEKİN ÇİZGEN · SANAT KÖPRÜSÜ SIRAT KÖPRÜSÜ · ARKEOLOJİ VE SANAT YAYINLARI, 2007, S. 68

KEMERLİ CEPHE, KAPIDA USTA – DÖNEM KARESİ; ÖNDE KALAFATTA TEKNE GÖVDESİ

SOKAKTAN: HEYKELLER KAPI ÖNÜNDE

ATÖLYENİN BUGÜNÜ

ATÖLYEDEN – SANATÇI ARŞİVİ

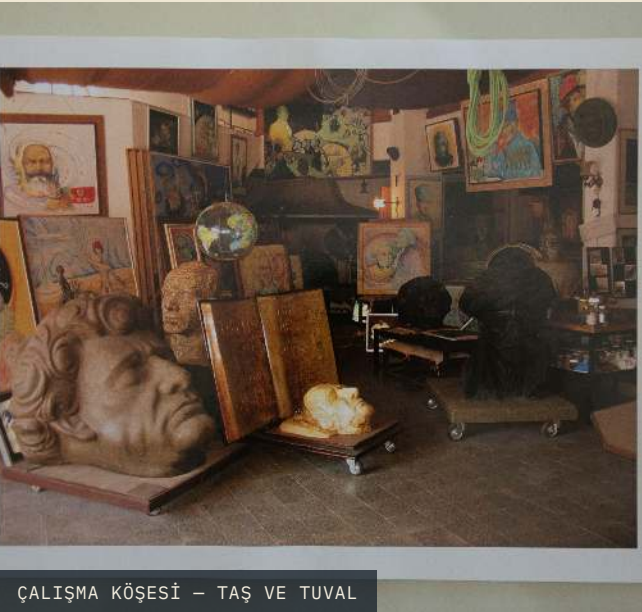
RESİM ODASI

ATÖLYENİN İÇİNDEN

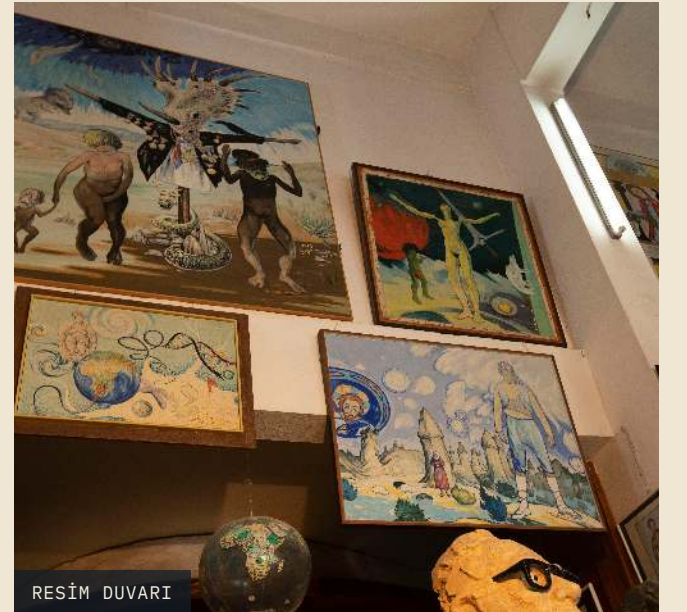
TAŞ NÜFUS – HEYKEL KALABALİĞİ

ÇALIŞMA KÖŞESİ – TAŞ VE TUVAL

KİTAPLIK – SİBERNETİKTEN SANAT TARİHİNE

RESİM DUVARI

SERGİLER

- 1965

İstanbul, Akademi Salonları — ilk kişisel sergi
- 1967

Ankara — ikinci kişisel sergi *(yapıtların tamamı TİP'e bağışlandı)*
- 1980

Bodrum — Neyzen Tevfik 100. Yıl: Resim ve Heykel Sergisi
- 1986

Paris — II. Uluslararası Parigraph Fuarı *(17-20 Mart)*
- 1986

İstanbul, Maçka — Destek Sanat Galerisi: Elektropentür *(29 Nisan – 24 Mayıs)*
- 1987

Paris — Grand Palais, Salon des Indépendants
- 1987

İstanbul — Destek Sanat Galerisi *(devam sergisi)*
- 2024

Ayvalık, Rahmi M. Koç Müzesi — "Heyamola" 1/50 maketi

TELEVİZYON

- 1986

TV1, Stüdyo Pazar *(11 Mayıs)*
- 1987

TV1 + TV2 — haber röportajları *(27 Kasım)*
- 1988

TV1, Bilgisayar Dünyasından *(13 Şubat)*
- 1988

TV2, Süpervizyon

BASINDAN

- 1970

Bilim ve Teknik — "Komputer ve Sanat" kapağı *(Ekim; bu dosyanın son sayfası)*
- 1980

Milliyet — Mümtaz Soysal'ın Bodrum köşesi *(1 Ağustos)*
- 1986

Cumhuriyet Bilim-Teknik, Sayı 50 *(5 Nisan)*
- 1986

Sanat Olayı 48 · Nokta 17 · Bakış 3 · Commodore *(Mayıs sayıları)*
- 1988

Gösteri 87 *(Şubat)* · Sanat Çevresi 91 *(Mayıs)*
- 1988

Bilgisayar Dergisi, Sayı 85 *(Mayıs — bu dosyanın 2-4. sayfalarının kaynağı)*
- 1988

Cumhuriyet Bilim-Teknik, Sayı 50 kupürü *(13 Şubat — sayfa 6)*
- 1996

Cumhuriyet Bilim-Teknik, Sayı 486 *(Temmuz — sayfa 7)*
- 2007

G. Çizgen, *Sanat Köprüsü Sırat Köprüsü* — Arkeoloji ve Sanat Yayınları

1986 baharında İstanbul, bir ressamın bilgisayarla yaptığı resimleri ilk kez gördü. Kırk yıl sonra Kaptan Heyamola aynı şehre dönüyor — yetmiş yıllık tam kadrosuyla. Serginin amacı, sanatçının kendi kelimeleriyle, üç maddedir:

- 1 – Yapılacak etkinliğin sadece Türk Resim Sanatında değil, aynı zamanda "Resim Sanatı"nın üretim ve tüketim ilişkilerindeki **devrimci olayı** vurgulaması.
- 2 – Görsel yolla gerçekleşen estetik değerlerin iletişiminin nasıl **demokratize edileceğini** teşhir etmek.
- 3 – Belli ve sınırlı bir zümrenin dışındaki **büyük kitlelere** ulaşmanın yolunu açmak.

*Heyamola bir çağrıdır.
Bu dosya da bir çağrıdır.*

BELGENİN ASLI DİJİTAL ARŞİVDE

"Serginin amacı" · sanatçının el yazısı · 2026 – Üç madde yukarıda birebir dizilmiştir

El yazısının aslı: herkeseresim.tr/s/14

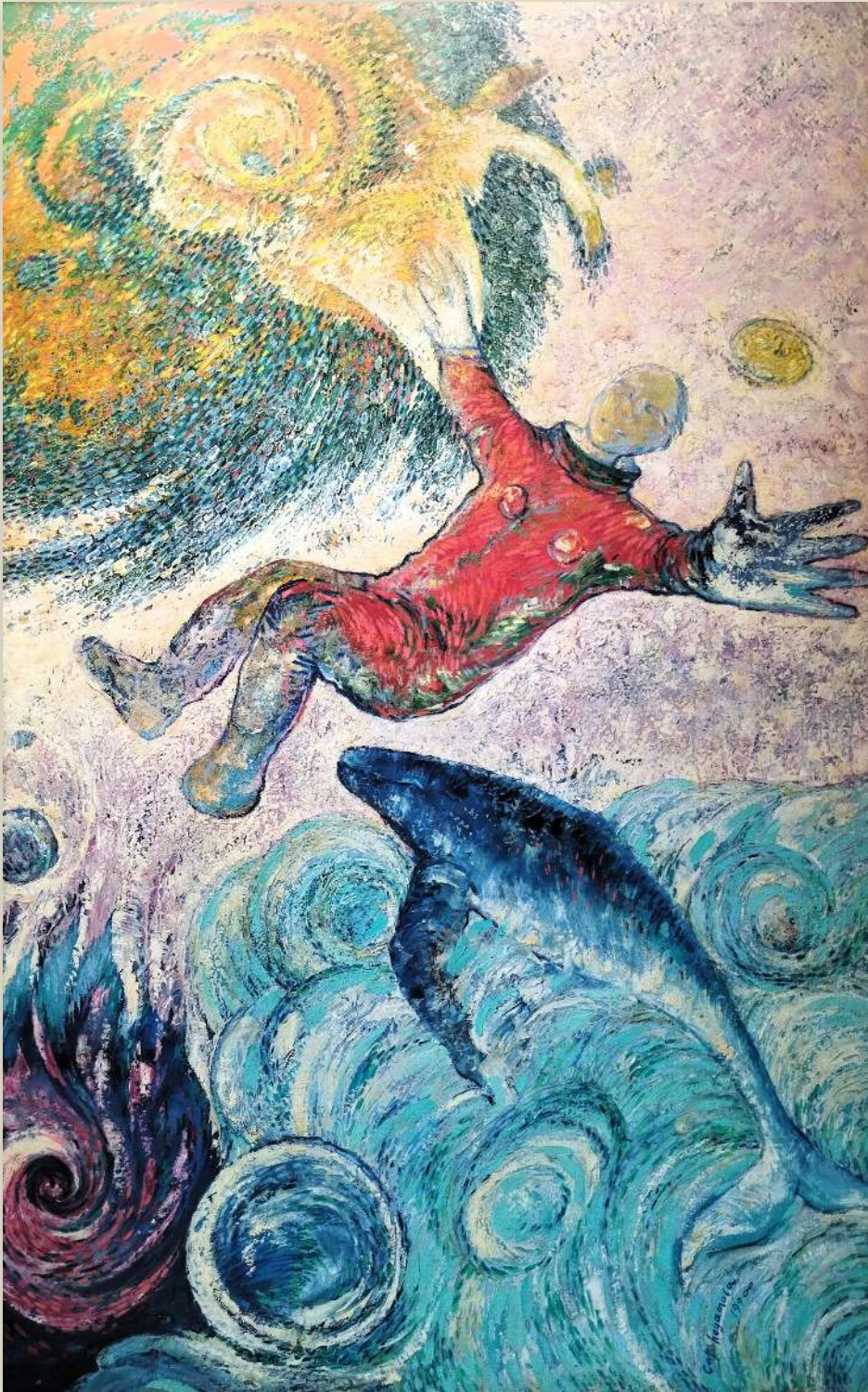
TARAYIN

YB 1

YB 3

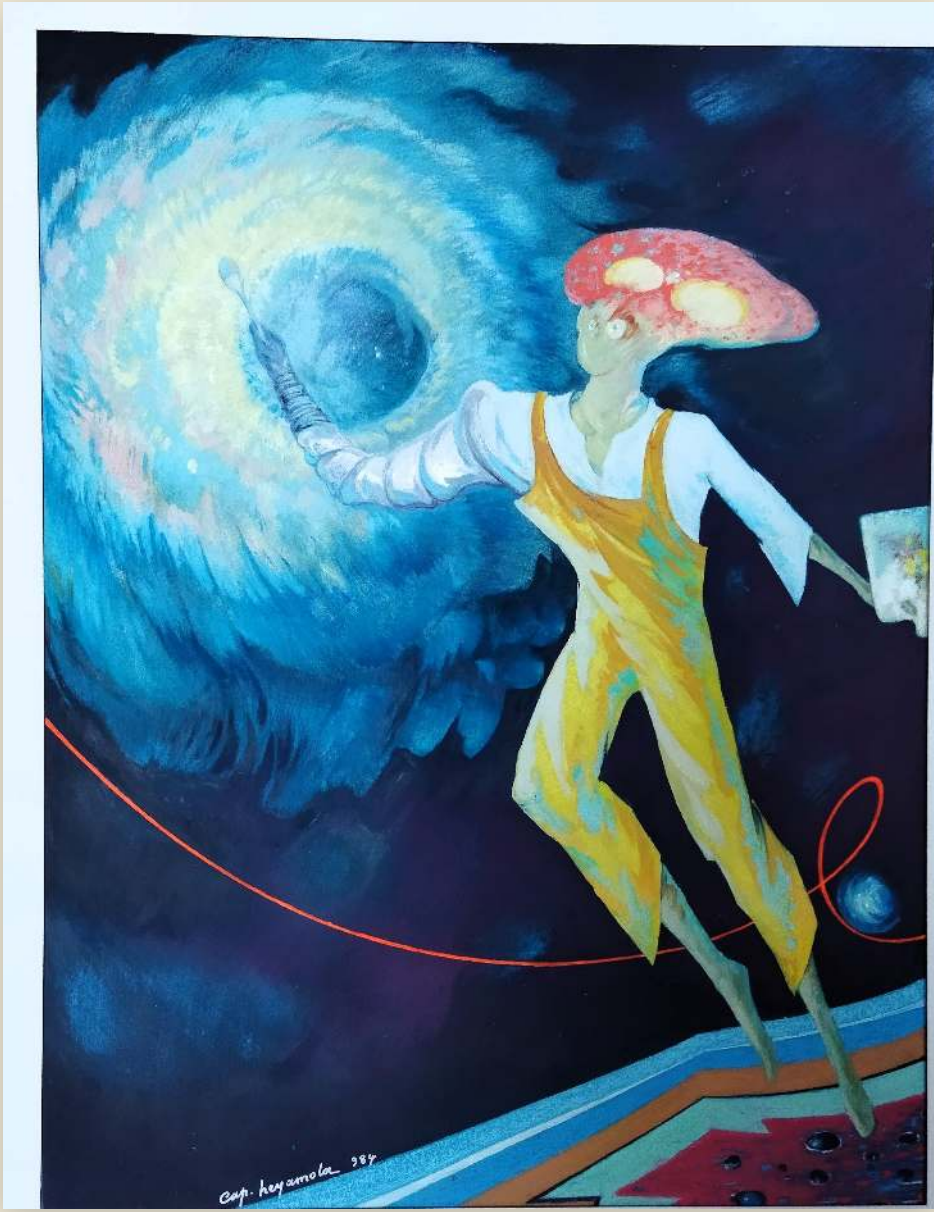
YB 2

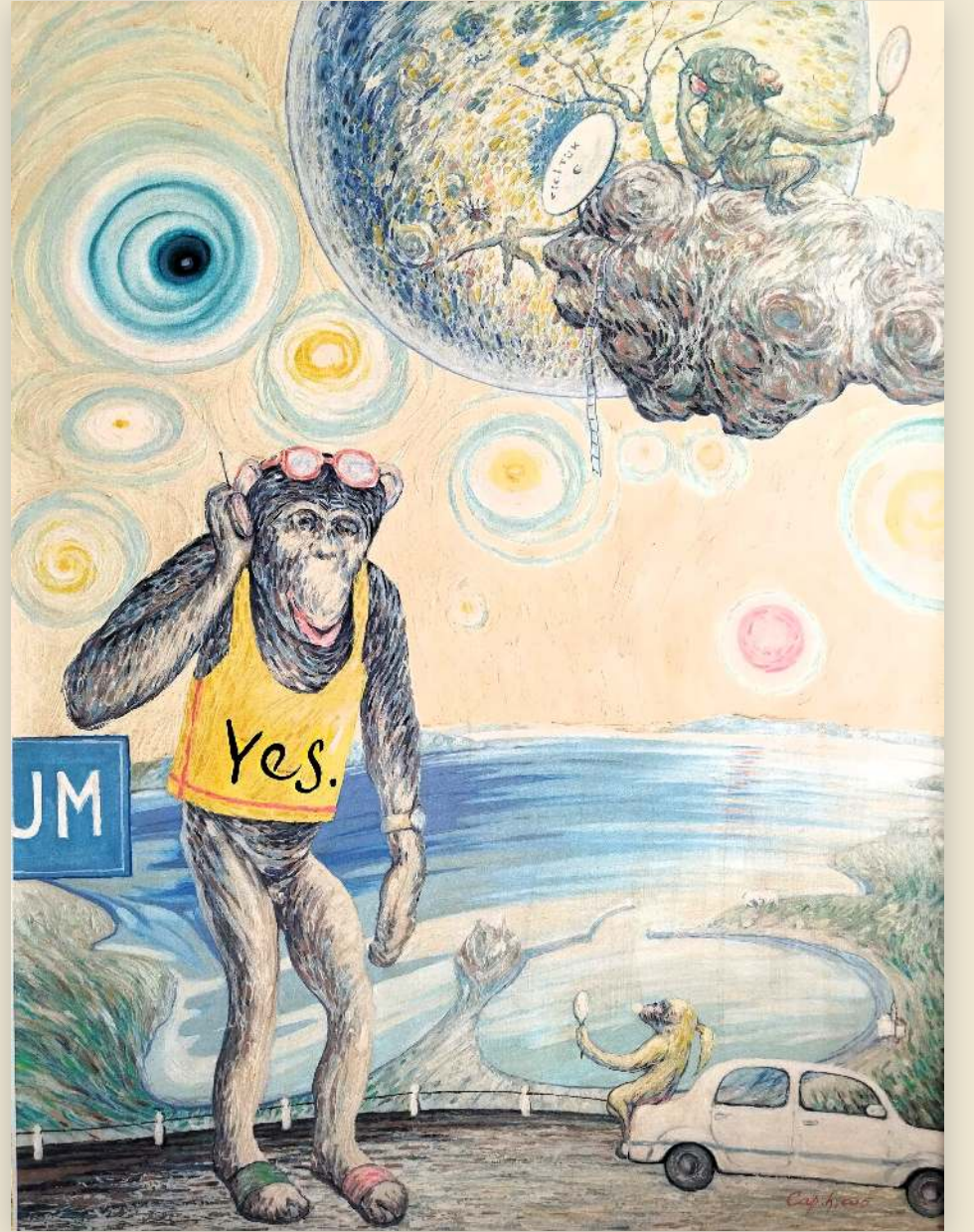
YB 4

YB 5

YB 6

YB 7

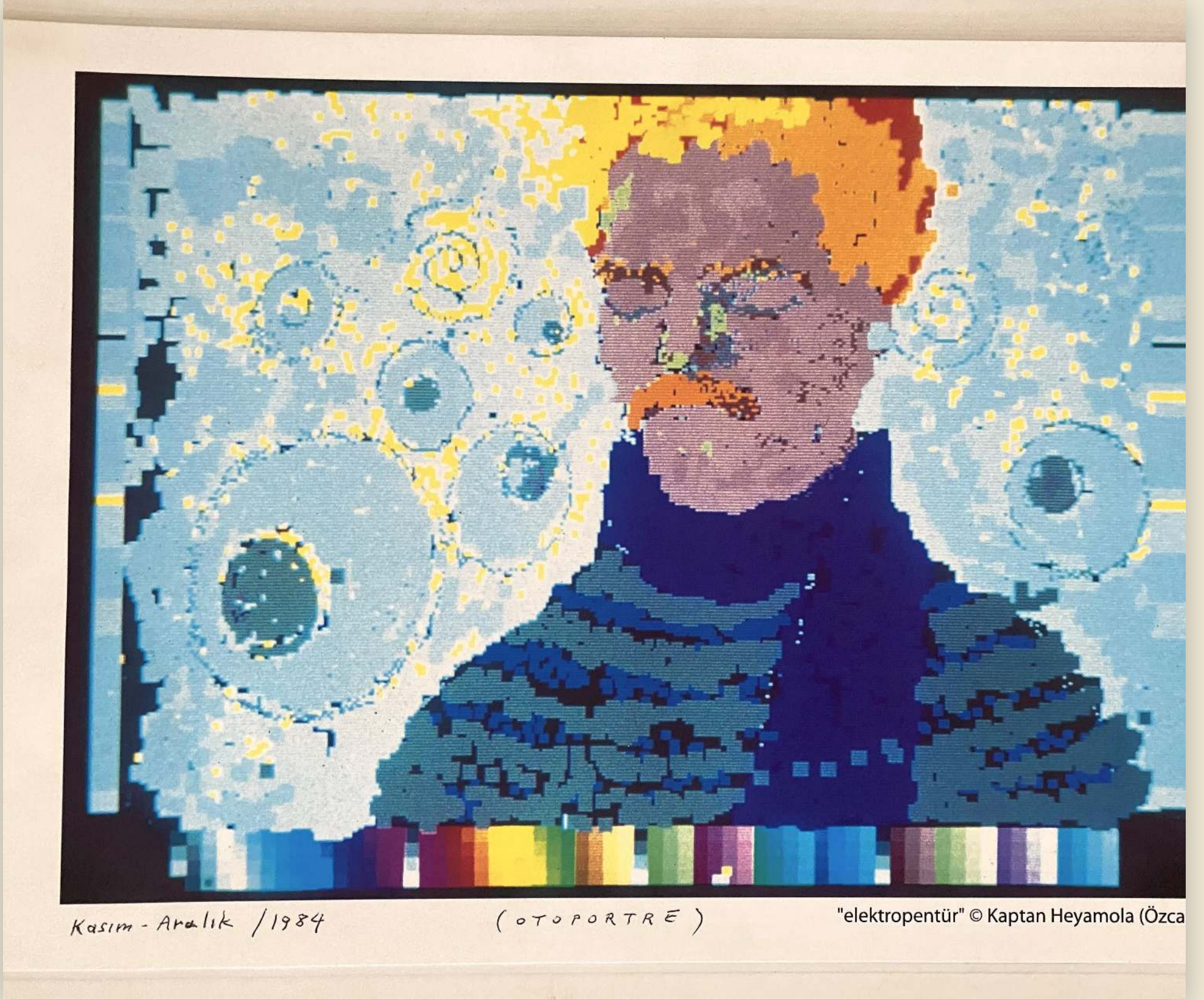
YB 8

YB 9

YB 10

Otoportre 1984

KASIM-ARALIK 1984 • COMPUTER DE GRAFE • PARİS – ALTINDA SANATÇININ EL YAZISI

Kırk beş yaşında bir ressam, fırçasız bir aynanın karşısında. Saçın turuncusu ekran ışığından; fondaki daireler, sonraki kırk yılın bütün kozmoslarının ilk halkaları. Alt kenardaki renk çubukları paleti değil, makinenin hafızasını gösterir — resim artık sayılabilir, taşınabilir, çoğaltılabilir. Yine de bakış, tuvaldekiyle aynı bakıştır.

YAPAY ZEKÂ YORUMU • SANATÇININ İSTEĞİYLE

Mr. De GRAFE, *avec De GRAFE*

18 KASIM 1985 • PARİS – KENARINDA SANATÇININ ELİYLE KIRMIZI "1": NUMARALI BASKI

Makinenin yapımcısına, makinesiyle yapılmış portre: bir ustanın başka bir ustaya teşekkürü. On dokuzuncu yüzyıl duruşundaki figür, yirmi birinci yüzyılın tekniğiyle örülür; piksel, burada nakış iğnesi gibi çalışır. Kenardaki renk yumağı, işin mutfağını saklamaz — paylaşır. "Herkese resim" daha ilk baskıda başlamıştır.

YAPAY ZEKÂ YORUMU • SANATÇININ İSTEĞİYLE

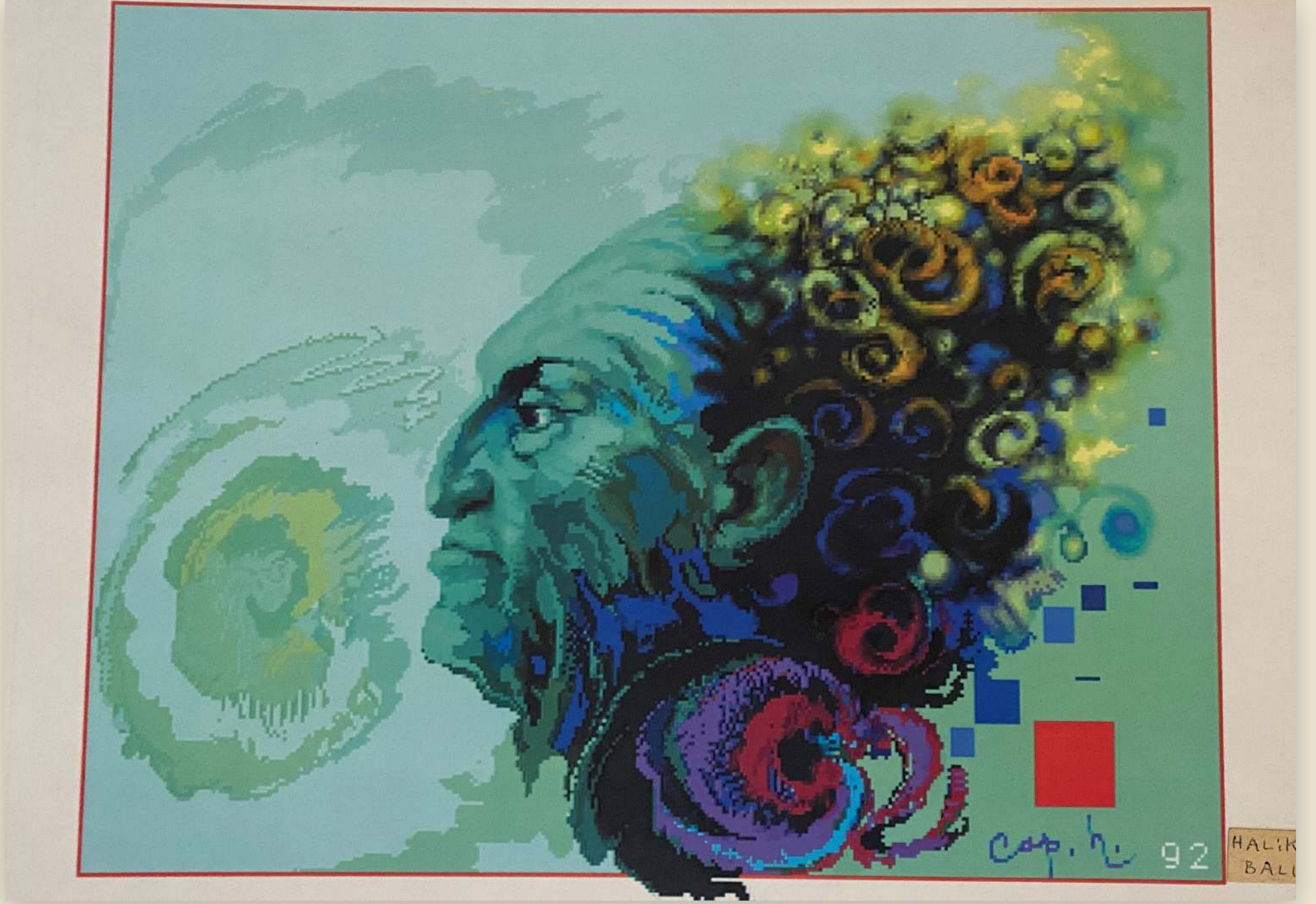

Kozmik Kompozisyon 1986

İMZA: CAP.H. '86 – SERGİLER YILININ İŞİ; ADI SANATÇIYLA KESİNLEŞECEK

Paris ve İstanbul duvarlarında asılı duran karanlık kozmik serinin soluğu: lacivert boşlukta bir bulutsu, ışığını ekrandan alır. 1986'da bilgisayar ekranı gece gibiydi; usta o geceye yıldız yerleştirdi. Elektropentürün ilk seyircileri resme değil, geleceğe baktıklarını henüz bilmiyordu.

YAPAY ZEKÂ YORUMU • SANATÇININ İSTEĞİYLE

Halikarnas *Balıkçısı*

İMZA: CAP.H. '92 – BODRUM'UN BİLGESİNE DİJİTAL SELAM

Bodrum'u Bodrum yapan yazara, Bodrum'u atölyesi yapan ressamdan: profildeki bilge başın saçları, girdap girdap açılan renk sarmallarına dönüşür — sanatçının spirali burada da imzasını atar. Solda aynı yüzün soluk yankısı: hafıza. Kıyının efsanesi ile ekranın ışığı, aynı denizde buluşur.

YAPAY ZEKÂ YORUMU • SANATÇININ İSTEĞİYLE

1492 · 1992

İMZA: CAP.H. – KEŞFİN 500. YILINDA, KOLOMB

Sol üstte piksel blokları — haritası çizilmemiş bir okyanus; sağda rüzgâr gibi savrulan renkler — varılan kıyının şaşkınlığı. Ortada Kolomb'un yüzü, iki dünyanın arasında. 1992'de beş yüzüncü yıl kutlanırken usta kendi keşfini imzalıyordu: ekran da bir yeni dünyadır ve oraya ilk çıkanlardan biri odur.

YAPAY ZEKÂ YORUMU • SANATÇININ İSTEĞİYLE

FOTOĞRAF: SANATÇI ARŞİVİ – EKRANLARDA İKİ ELEKTROPENTÜR

Usta, atölyenin elektronik köşesinde: iki ekran, grafik tablet, elde elektronik kalem. Kâğıda hiç değmeden, dokunuşla kurulan tablolar — 1984'te diskette başlayan yolun bugünkü kıyısı.

Bu albümün eser seçimi sanatçıya aittir; seçtiği işler bu bölümde yerini alacaktır.

YACHT HEYA-MOLA (1970) – BROŞÜR; ÇERÇEVEDE AMENTÜ GEMİSİ KALİGRAFİSİ

HEYAMOLA 2 – TORBA TERSANESİNDE ÇALIŞIRKEN

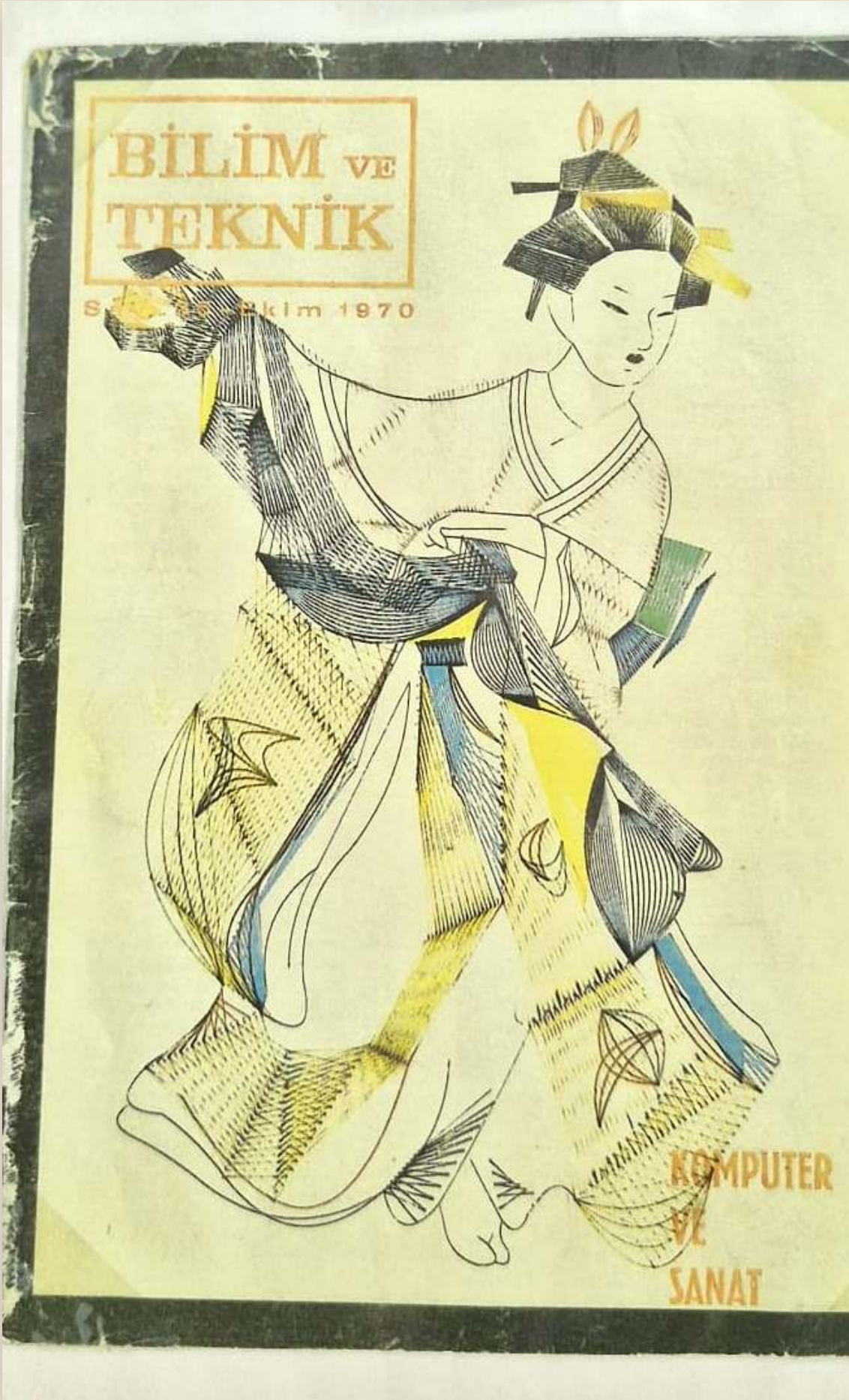
HEYAMOLA 3 (1983) – ATÖLYE ÖNÜNDE KIZAK ÜSTÜNDE

HEYA-3 – YOLDA, TRAKTÖR ÇEKERKEN; ARKADA BODRUM KALESİ

HEYA-3 – TEKNENİN ÖNÜNDE, SUYUN İÇİNDE SIRTÜSTÜ; BORDASINDA "HEYAMOLA"

Ekim 1970. Bilim ve Teknik dergisi, kapağına bilgisayar çizimi bir kimono figürü koyar: "Komputer ve Sanat."

SANATÇININ 56 YIL SAKLADIĞI NÜSHA – KÖŞESİNDEKİ DELİK İZLERİ, YILLARCA ASILI DURDUĞUNU ANLATIR

Otuz bir yaşındaki ressam bu kapağı gördüğünde, bilgisayarla resim arasında kuracağı köprünün ilk taşı döşendi. Kapağı on dört yıl yanında taşıdı; 1984'te Paris'te ilk elektropentürünü yaptığında, kıvılcım alev olmuştu.

Her şey bu kapakla başladı. Bu yüzden dosyanın sonunda durur — çünkü başlangıçlar, dönüp bakıldığında görünür.

KAPAĞIN ASLI

DİJİTAL ARŞİV

HERKESE RESİM – Kaptan Heyamola (Özcan Onur, d. 1939). Sayfa düzeni, sanatçının on sekiz maddelik planına birebir sadıktır. Belgelerin asılları sanatçı arşivindedir; kanıt sayfalarındaki QR işaretleri belgenin yüksek çözünürlüklü görüntüsünü açar. Yağlıboya adlandırması ile iki albümün eser seçimi sanatçıyla tamamlanacaktır; Albüm I yorumları sanatçının isteğiyle yapay zekâ tarafından yazılmış olup sanatçı onayına tabidir. Dizgi: Temmuz 2026 • Kaynakça ve dijital arşiv: herkeseresim.tr